

Amerikai napkelte

(An American Sunrise)

A kifulladásig rohantunk, hogy találkozzunk magunkkal. Így bukkantunk fel őseink harcának peremén, csapásra készen. Nehéz úgy eltölteni az időt az indián kocsmában, ha nem iszol. Úgy könnyű, ha biliárdozol és iszol, hogy ne felejts el felejteni. Azt terveztük, hogy profik leszünk – így is lett. Néhányunk énekelt, mi pedig feldoboltunk egy tüzes ösvényt a szikrázó csillagokig. A bűnt és a sátánt a keresztények találták fel, énekeltük. Mi pogányok voltunk, és minket kellett megvédeni tőlük – ugyan már. Tudtuk, hogy ebben a történetben egymásra vagyunk utalva, egy pohárka gin megvilágosítja a sötétséget és táncra késztet. Végül is volt némi közünk a blues és a dzsessz keletkezéséhez, mondtam egy puebló indiánnak, miközben tízcentesekkel tömtem a zenegépet júniusban, negyven évvel később, és mi még mindig igazságot akarunk. Még mindig mi vagyunk Amerika. Ismerjük a pusztulásunkról szóló híreszteléseket. Kiköpjük mind. Hamarosan végük.

Napéjegyenlőség

(Equinox)

Vissza kell fognom magam, hogy ne törjek be erőszakkal a történetbe, mert ha betörök, kezemben harcibuzogánnyal találom magam, a szomorúság füstje a nap felé imbolyog, melletted pedig ott a néped holtan.

Megyek inkább tovább, bár örökkévalóságnak tűnik, miközben minden vércseppből

Joy Harjo (1951) a krík nemzethez tartozó muszkogi törzsből származó amerikai indián költő, egyetemi tanár és zenész. Több rangos irodalmi és zenei díj kitüntette. Versei elsősorban az indián hagyományokra épülnek, de merítenek az amerikai és európai költészetből is, és ennek megfelelően találnak maguknak helyet a világ költészetében. 2019 és 2021 között az Amerikai Egyesült Államok babérkoszorús költője.

*fiak és lányok, fák bújnak elő,
a fájdalmak, a dalok hegye.*

*Egy apró, északi város alkonyatából mondom ezt neked,
nem messze az autók és az ipar szülőhelyétől.
A ludak visszatérnek párzani, és a sáfrányok
áttörik a fagyott földet.*

*Nemsokára eljönnek értem és kiállok a sors esküdtszéke elé.
Igen, válaszolni fogok az új világ zajából.
Háborútól és vágyakozástól való függésemet megtörtem.
Igen, válaszolom, eltemettem a halottakat,*

és dalokat szereztem vérből és csontvelőből.

Lehet, hogy a világnak itt lesz vége

(Perhaps the World Ends Here)

A világ a konyhaasztalnál kezdődik. Akárhogyan is, de ennünk kell, hogy éljünk.

*A föld ajándékát elhozták, elkészítették és az asztalra tették. Így van ez a teremtés
óta, és továbbra is így lesz.*

*Elkergetjük az asztaltól a tyúkokat és a kutyákat. A babák a sarokban fogzanak.
Lehorzsolják a térdüket.*

*Itt tanítjuk meg a gyermekeknek, hogy mit jelent embernek lenni. Férfiakat,
nőket készítünk.*

*Ennél az asztalnál pletykálunk, ellenségeinkre és szerelmeink szellemeire
emlékezünk.*

*Álmaink együtt kávéznak velünk, miközben átölelik gyermekeinket. Együtt
nevetnek velünk rozoga polcaink mellett, miközben az asztalnál ismét
összeszedjük magunkat.*

Ez az asztal a ház az esőben, az ernyő napsütéskor.

Háborúk kezdődtek és végződtek ennél az asztalnál. Ezt a helyet kell elrejtetni a rettegés árnyékában. Ez az a hely, ahol megünnepeljük az iszonyatos győzelmet.

Ezen az asztalon szültünk, és ezen ravataloztuk fel szüleinket.

Ennél az asztalnál énekelünk vidáman s bánatosan. Imádkozzuk a szenvedés és a bűnbánat imáját. Köszönetet mondunk.

Lehet, hogy a világnak itt lesz vége, ennél a konyhaasztalnál, miközben nevetünk, sírunk és megesszük az utolsó édes falatot.

Megtartható

(For Keeps)

*A napfény megújítja a napot.
Apró zöld növények bújnak ki a földből.
A madarak dalukkal helyreteszik az eget.
Sehol máshol nem akarok lenni, csak itt.
Nekidőlök szíved ritmusának, hogy lássam merre visz minket tovább.
A meleg déli szél felé vágózunk.
Lábamat összekulcsolom a tieddel, és együtt vágózunk
Rokonaink ősi táborhelye felé.
Hol voltatok? – kérdezik.
Mi tartott ilyen soká?
Éjszaka, az evés, éneklés és táncolás után
együtt fekszünk a csillagok alatt.
Tudjuk, hogy részei vagyunk a misztériumnak.
Kimondhatatlan.
Örökkévaló.
Megtartható.*

GYUKICS GÁBOR fordításai